

თეატრი

ქართული საკვირაო გაზეთი „თეატრი“

ლიტის ერთი წლით 5 მან.
 „ნახევარ წლით 3 „
 „ცალკე ნომერი 15 კ.
 განცხადების ფასი:
 პირველ გვერდზედ 20 „
 უკანასკნელზედ 10 „
 თვითო სტრიქონის ადგილი.
 ხელის მოწერვას, გაზეთის გარდა
 დაურიგდებთ უფასოდ ექვსიდან ორმოცამდე
 ახალი წიგნი ანუ სურათი.
 ხელის მოწერა მიიღება „თეატრი“ კან-
 ტონში, თავად-ანაწიურთა ბანკის თეატრის
 ქვეშ, სასახლის ქუჩაზედ.

Контра Грузинской воскресной ли-
 тературно-иллюстрированной газеты

„ТЕАТРЪ“

помѣщается на Дворцовой улицѣ, подъ
 театромъ Дворянскаго банка.
 Плата за объявленія: на первой стра-
 ницѣ 20 к., на послѣдней 10 к. за
 мѣсто строки пегита.
 Адресъ для иногородныхъ: Тифлисъ,
 Контра газеты „Театръ“.

თბილისი, 10 მარტი.

დიდის სიამოვნებით ვბეჭდვით
 ქვემოთ, ფელეტონად, აკაკის წე-
 რილს იმერეთსა საზოგადოდ
 და სოგი-ერთის მოგონების შე-
 სახებ კერძოდ. ეს წერილი
 სწორედ ჩვენს აზრს და შესე-
 დულობას ჰსატყვის. თუ მკითხვე-
 ლებს ასწავთ, ჩვენ დავპირდით

ფელეტონი

ზოგნი რამ

ვისაც-კი დაკვირვებით უღვებია
 თვალ-ყური დასავლეთ-საქართველო-
 სათის, შემწეული ექნება, რომ ყო-
 ველივე ის, რაც-კი საქირთა კეთილ-
 დღეობისათვის, მინიჭებული აქვს ამ
 მხარეს. მაგრამ ხალხი-კი მაინც არ-
 ხად გვეგულდება დღეს იმერლებზე
 უფრო მეტად ნაძახი. ნათქვამია:
 „ყბად აღებულო — წყალ-წალბეუ-
 ლო“. მტერი ჩაგარდეს ქვეყნის კბე-
 ში! ცამდისაც რომ სწორი იყოს და
 საშვილიშვილოდ სიძარტლე მიუ-
 ძლოდეს, მაინც ვეღარ აიძღვებს თა-
 ვიღვან უმართლო ცილის წამებას!..
 ასე მოუვიდა იმერეთსაც: წერილობანი
 უფარვისობა, შემთხვევითი საუკუღმა-
 რთო რამ, ყბად-აღებულობით გაზვია-
 დებული, თითქმის საშვილიშვილოდ
 დახურა თავზე შებ-ბედით ქულად,
 და ეს ცხადი უსამართლობა!.. ადა-
 მანის გვარ-ტომობაში ერთი უწარ-
 ჩინებულესთაგანი არიან იმერლები,
 როგორც გარეგნობით, ისე შინაარსი-
 თაც, მაგრამ დროთა ვითარებას ჩაუ-
 კრავს თავში და ფერი უცვლელია-
 ბია. ძირეულიად, ბუნებითად ყოველი
 იმერელი გულ-ჩელი, გულ-კეთილი
 და ბუნება თანაზიარია!.. გონება-მა-

საკუთარის აზრის წარმოქმნას
 იმ განახების შესახებ, რომლი-
 თაც ქუთაისის თავად-ანაწიურთა
 მთავრობასა სთხოვს ერთის
 «აფიცრის» გადასახლებას ჩვენ
 წერილი დაძალებულიცა გვექან-
 და, მაგრამ ესლა, აკაკის წერი-
 ლის შემდეგ, რომელიც საზო-
 გადო საქმეს შეეხება და პირა-
 დად-კი არაგვის, სასწიროდ აღარ
 ვხედავთ ცალკე პირებსე გავანათ
 საუბარი და მსოლოდ ფაქტი-
 ურს მხარეს დავსჯებდებით.

კარგა ხანია, რაც ერთ სოფ-
 ლის საზოგადოებას, გლეხ-კა-
 ცობას შეუდგენია განახენი, ერ-
 თი მანუე პირი მოვიძოროთო.
 ამ კაცს ჰასუსად ის შეუტანია,
 რომ მე «აფიცარი» ვარ, პირა-
 დი ახნაურიო, გლეხობის სა-
 სოგადოებას აღარ ვეკუთვნი და
 არც იმთი განახენი შემიხებაო.
 ამით თავი დაუძვრენია. შარშან
 მისში კიდევ გუბერნიის თავად-
 ახნაურთა კრებას ჰქონია ამასე
 სჯად და გარდაუწყვეტია, ვიშუამ-
 დგომლოთ მთავრობასთან, რომ
 ის კაცი მოგვაძოროს როგორ-
 ძეო. იმავე ვაჟბატონს აქაც ის უთ-

ქვამს: მე თქვენ საზოგადოე-
 ბას არ ვეკუთვნი და რა გინ-
 დათო. მსოლოდ ექვსი კაცი ჰყო-
 ლია ამ ვაჟ-ბატონს მოძირე...
 ვინც ამ ვაჟ-ბატონს კარგად
 იცნობს, იმას თურმე არ გაუ-
 კვირდება ესეთი მოსწრებული
 «ატვოდები»: როცა უნდა გლე-
 ხებისა და როცა არა —
 ახნაურებისა. მაგრამ იმ ექვსი
 კაცის თავკამოდებ-კი მთელი
 კრების წინააღმდეგ სწორედ რომ
 საუკუო და საოცარია, მით უფ-
 რთ, რომ განახენის გადასხვა-
 ფერებას-კი სცდილობენ თურ-
 ძე. თავად-ახნაურობამ ის-კი არ
 დადგინა, რომ ჩვენთაგანი გა-
 დავასახლოთო, — ამისი უფლება
 მართალია, არა ჰქონდა, — ვი-
 თხოვოთ, შეგვედროთ მთავრო-
 ბას, მანუე კაცი მოგვაძოროსო.
 მთელ ხალხისაგან ასე ყბად-
 აღებულსე ჩვენ აღარას ვიტ-
 ვვით და არც იმას დაუვიცავთ,
 რომ მის მოსარჩლეების სწენება
 სულაც არა ღირდა: თუ პირვე-
 ლი მხოლოდ ყბად-აღებულად
 უნდა სთვლიდეს თავის-თავს,
 მეორენი სულ წყალ-წალბეულნი
 იქნებიან!..

მთელი საზოგადოებაც და მათი ორ-
 ჟოფობა მაშინ შეგინიშნავს, შე-
 გვისწავლია!.. სამაგალითოდ მოვი-
 ყვანთ მხოლოდ ერთს შემთხვევას:
 საზოგადო კრება. შკოლის თაობაზე
 მსჯელობა. გაიძვრა, შუბლ-ნიკო-
 რებისაგან ჩაგონებული და მომზა-
 დებული უმეტესობა შკოლის წინა-
 აღმდგავა. ცხადია რომ ამ კრებას
 მალღმადან ზენა ქარი უბრავს. მხო-
 ლოდ რამდენიმე ახალგაზდა განზე
 გამდგარა და თავ-გამოდებით ესარ-
 ჩლება შკოლას.
 მათი მეთაური მეტად ცხარობს,
 თითს აბზევს და თავ-შეუკავებლად
 ბასობს. მეორე მხარე გულ-მაგრად
 არის და მაინც თავისას არ იშლის.
 ორივე მხარე მზადარის, რომ ოლოდ
 კი გაიმარჯოს და თავდაუზოგავად გინდ
 წყალშიაც გადაეარდა... შკოლის
 მოწინააღმდეგე ორატორები ოხუნ-
 ჯობენ და უმეტესობა ტაშს უკრავს,
 მხარს აძლევს იმ ცრუ-მეტყველებს.
 მაგრამ საკვირელოა, თითქო ეს ტა-
 შის ცემა ძალდატანებითიაო, სა-
 ხეზედაც რალაც ანგარიში და ქინი-
 ნობა ესატებათ... თითქო ეს გაბო-
 რატებით ნაძალადევი ჰოქობდენ
 „რას დავსდევთ ქვეყანას? თუ ჩვენ
 აღარ ვიქნებით, ქვა-ქაზედაც ნულარ
 ყოფილია!“ ამ დროს მოსარჩლე-
 ბის წრიდანაც გამოდის ერთი ნიჭიე-

ახალი ამბავი.

თბილისის სემინარიის რექტორის წყა-
 ლობით, თებერვლის დამდეგს, სემინარიის
 სარჯზე მიიღეს ის 42 ღარიბი მოსწავ-
 ლე, რომელთაც თვეში მარტო ორი მა-
 ნათი ეძლეოდათ. აწმ. მოციქულის ან-
 დრის მძობისაგან. ამ მოსწავლეებს ეძ-
 ლევა პური, წინანი საჭმელი, ჩაი და
 ოთანი.

წარსულს კვირას, თბილისის სამსახურ-
 ლო პალატაში გაჩნდა უაღბო ფულის
 მჭრელების საქმე: შქრო კოტინოვის
 (20 წლისა) და ქრისტესა ბაკურაძის
 (44 წ.) ამ საქმეში საუბრადღეო ის
 არის, რომ ბ. ნაფიგმა ვეჭილმა —
 დანილოვმა, საოლქო სასამართლოსაგან
 შედგენილ საქმიდან ამოიკითხა შემდეგი
 ადგილი: „такимъ образомъ 15 фев-
 раля 1888 г. съ вѣдома, (?) полиціи
 въ квартирѣ Наджара Кафарова
 агентами помощника Пристава Во-
 лобуева Кешишевмъ и Мамады-
 Гусейномъ, чрезъ Захара (Шакро)
 Котинова и Евстафія (онъ-же Кри-
 стесія) Бакурაдзе, была организована
 подѣлка 25 рублеваго достоинства
 кредитныхъ билетовъ!.. „посред-
 ствомъ рисованія на простой вексель-
 ной бумагѣ;“ ამის შემდეგ ბ. დანილო-
 ვი, რომელიც ძალიან თავგამოდებით
 იცავდა ბრალდებულს კოტინოვს, ამტკი-
 ცვება რომ, „не съ вѣдома полиціи,
 а по инициативѣ полиціи была
 организована подѣлка“... პალატამ
 საოლქო სასამართლოს გადაწყვეტილება

რი აღოკატი, რომელმაც კარგად
 იცის ჩვენს, ხალხის გულის პასუხი და
 ძლიერ სიტყვას ამბობს! სხვათა შო-
 რის მითი უნდა დააჯეროს საზოგა-
 დობა შკოლების სარგებლობაზე,
 რომ მატრიალურ მხარეს ეხება და
 ეუბნება: „სხვა რომ არა იყოს რა,
 ეს მაინც იქონიეთ სახეში, რომ თქვე-
 ნი შეილები, თუ შკოლაში გამოი-
 წარდნენ, თავს არაგვის დაახაგინებენ
 და შექმნი იქნებიან, აი, ისე, როგორც
 მე და ჩემი ამხანაგებო!“ ხალხი ყურს
 უდგებს, მაგრამ აღტაცებაში არ მო-
 დის. აქა იქ იძახიან: „არ გინდა!“
 შეიქნა საზოგადო გრილი და თვით-
 ქმის ერთ-ხმად სწყვეტენ: „ნუ იქნება
 შკოლებიო!..“ ამ დროს მოისმა ათ-
 რთოლბეული ხმა: „მოითმინეთ: ბა-
 ტონებო!“ და კათერაზე აღის ერთი
 ახალგაზდა, რომელსაც ჯერ, ეტყო-
 ბა, ცბიერების სიტყობა არ გამოუ-
 ცდია და ნებას თხოულობს, რამდენ-
 ნიმე სიტყვა აუქმეინონ.
 „ვაი სირცხვილო, რასა გნებდა? და
 რა მესმის?“ დაიყვირა აღტაცებულ-
 მა და შეუპოვრად წამოანთხია გულ-
 ში ნაგუბი ნაღველი!.. მოულოდნე-
 ლობამ შეაფრა კრება... შეკრათ!..
 ახალგაზრდა გულ-წრფელიად, თამამად
 ამბობს ყველას, რაც-კი გულზე ლო-
 დად დაწოლია!.. არ ეხება მატრიალ-
 ლურ მხარეს, მხოლოდ ზნეობითს

დამტკიცა: კოტინოვს ციმიწიში გადა-
 სახლება გადაუწყვიტეს და ბაკურაძეს
 — „პატრონდა“ ექვსი წლის ვადით...
 თბილისის პოლიციის „ზრისტაციის“ თა-
 ნაშემდეგ ბ. ვოლობუევიკი, ეს რვაოდე
 თუ იქნება რაც სათუში გადაიყვანეს
 პოლიციისტრის თანაშემდეგ.

თბილისის სემინარიაში არის გამართუ-
 ლი „სამაგილითო სკოლა“ სადაც პატ-
 რა უმწივლებს ასწავლიან შვიტობობას.
 სემინარიის რექტორს, მამ ნიკოლოზს,
 ჰქონს ამასთანავე ასწავლების დუ-
 გლობა, სარაზობა, წიგნების უღების გა-
 დაკრება და სხე. მაგრამ ამისთვის საჭირო
 ფული არ აქვს სკოლას. გარგი იქნება
 ჩვენი საზოგადოება გამოუხიზლდეს
 და ამ მეტად სასარგებლო საქმეს აღ-
 მოუხიზნოს რამე საშუალება, რომ მამ
 ნიკოლოზის სურვილი და ცდა უნაყო-
 ფოდ არ დაჩხეს. პირველ წლებში 200—
 300 მ. ჰყოფინის ამ სასუქარ საქმეს.

დავით იოსებ-ძე რუბინაშვილი.

ორმოც-და-ათი წელიწადია,
 რაც ზროფ. დავით ჩუბინაშვი-
 ლი ემსახურება ქართულ ლიტე-
 რატურას. იმ დროს, როცა ზა-
 ტიუცემული აწ მოსუცი მოღვა-
 წე კამოვიდა სამეცნიერო ასწა-
 რეწესე, ქართული ლიტერატუ-
 რა სულ ახლად აღორძინებუ-
 ლი მცენარე იყო, მას დიდი
 აწევა და ამტკიცებს, თუ რა არის ადა-
 ზინისათვის სწავლა-განათლება, რამ
 ზნეობითის გამტკიცებით ზემოღებუ-
 ლი შეიქნეს. ხელოვნება აკლია, მკვერ-
 მეტყველი ვერ არის!.. მაგრამ ჰეშმა-
 რიტება იგივე სწორ-უზაფარი მკვერ-
 მეტყველება და ხელოვნება არ არის!.,
 კრება სულ-განაბული შეჩერებია და
 ყურს უდგებს თითქო ერთ კაცად
 გადაქცეულია. სახე ეცვლება, რალაც
 ეფარება სახეზედ ღრუბელივით. ეს
 შენაგების ნიშანია... აი ცოტა კი-
 დეე და ღრუბელი ნელ-ნელა ეფან-
 ტება... სახე უბრწყინდება. ნეტაე რა
 ძალა უნდა იყოს ეს, ასე ძლიერად
 და მოულოდნელად რომ მიაშუქა?..
 რაი და სინიღისი, ის სინიღისი, რომე-
 ლიც აქამდე მიძინებული იყო და
 ახლა-კი ძლიერმა, პატროსურმა მზი-
 ლებამ გამოაღვიძა!.. ღმერთო ჩე-
 მო! ამ რამდენისამე წამის წინად, უშ-
 ვერის სახის გამომეტყველებით მღელ-
 ვარე ხალხი ასე უეცრად რამ გადა-
 ასხეფერა? რამ გააშვენიერა? — იმ
 უწნაურმა ძალამ, რომელსაც სიძარ-
 თლეს ეძახიან, წამიერად მოსწმინდა
 გარეგანი ჩირქი და გამოაჩინა საკუ-
 თარის ბუნებრივის სახითა და ფე-
 რითი!. გაათავა სიტყვა ორატორმა,
 ცოტა ხნის სიუმიის შემდეგ იგრი-
 ლა ხალხმა და აღტაცებულის ტაშის
 კრით მიეგება ახალგაზდას!.. შკო-

შრომს და გულს-მოღვინება კვირებობდა სწორე გსახე დასაყენებლად. ბ. დავით ჩუბინაშვილმა დაუვიწყარი ამაგი დასდო ჩვენს მეცნიერებას: მან შეადგინა ქანთული გრამმატიკა, რომელსაც აქმდის თავის მნიშვნელობა არ დაჭარბვია, მან შეადგინა რუსულ-ქართული და ქართულ-რუსულ-ფრანგული ლექსიკონი; მან გამოასცა ქართული ქრისტიანობა, საცა ჰირველად აღბეჭდა სამაგალითო ნაწევრები ჩვენი ძველ ნაწერებსა; მან გამოასცა მეორე ტომი «ქართლის ცხოვრებისა» და ჩაუბრუნა წინასიტყვაობა ქართული ისტორიის წყაროების შესახებ; იგი იღებდა დაუღალავ მონაწილეობას ბროსისს მიერ გამოცემულ ნაწერებში; მან აღსარდა რამდენიმე თაობა ჩვენი მწერლებისა, როგორც პროფესორმა პეტერბურგის უნივერსიტეტისა. მას მიუძღვის კიდევ ბევრი სხვა კაი საქმეებიც.

ამისთანა კაცის ჰატივის-ცემა და დაფასება ჯეროვანად ეველს ქართველის სწავლითი მოვალეობაა. საუკეთესო ნიშნად ჩვენი გულ-წოყელი ჰატივის-ცემისა მისდაძი, მე მიძინა მის იუბილეს დღესასწაული. ამით ჩვენ დაუშკიცივით დავით იასეს-ძეს, რომ მის შრომას უნაყოფოდ

ღების საქმე კეთილად გადაწყდა. აი სწორეთ ამ დროს შემეცალა ჩვენს მხარეზე დარწმუნებით სადილებად აზრი... ახინდღე მალა მობაჯირისაჲს, სადაც ქალები მეგულეობდნენ, სასიეროდ და მხოლოდ საჭაროდ მოსული... დაინახე და აღარ მინდოდა თვალის მოშორება! ეისაც ამისთანა დროს არ უნახავს იმერელი ქალები, იმას ნება არა აქვს მათ მშვენიერებაზე სთქვას რამე და არც იმ ქალებს ექნებათ ნება ჰკითხონ ხოლმე: „ბოლო, რასა გეწუნიობთ, თუ იცით? თვალადობა გვაკლია, თუ ტანადობა?..“ არც ერთი და არც მეორე მაგრამ ეაი, რომ მაგ მშვენიერ სახეზედ წერილობანი სულის კვეთება და უკადრისი ძრახვები გგნებებთ და გიკარგავთ სანდომიანობას!.. აბა ეგრე დარჩით როგორც ესლა, ამ ალტაცების დროსა ხართ, თუ თაყვანი არ გცეთ მოწიწებით! მაგრამ ჯერ კიდევ აღრევა ეს ნატყრა... ჩვენ შეილიშვილებს მიულოცავთ ამ ბედნიერებას და ჩვენ-კი, გულ-დაწყვეტილი, ჩვენის დედების სასაფლაოებს მივმართავთ თავყანის ცემით!.. მაგრამ ეჰ! რა დროს გულის შეთამაშებაა! მიუბრუნდებით ისევე იმერლებს... და ეიმერებთ, რომ იმერლებში ბუნებრივი ღირსება დროთა ვითარებას სრულიად ვერ გაუქრია. მხოლოდ დროებითად მიუძინებია მაგრამ ერთი

არ ჩაუვლია, გულში ჩაუსახია ღრმა ჰატივი და დიდება მის მოღვაწეობისა სამეცნიერო ასპარეზზედ.

ჩვენსა სასოგადოებამ ამით უნდა გაახსენოს დაუღალავი მოსუცი, რომელიც არ ავდებს კალამს სელიდამ, ჩვენი ლიტერატურის ასაღორძინებლად მიმართულს.

ა. ბ.
ხალხური ლამსაჲი,
ს. ქვემო-გომში ე. კანდელაკ-საგან გაგონილა.

- 1.—აეი დროება შეგვექნა, მარტო ვერ წევა ქალია. ჯერე გაგვიჩნდა ხორველა, მერე ზედ მოჰყვა კალია. ციდან წამოვა ღრუბელი, დაგდა გლმა მხარია; ძლიერ გაჯავრდა ელია, სეტყვა ისროლა რგვალია. დაგვისეტყვა ვენახები, ღვიწი არ მოგდის ცვარია; კაცი ქორწილს ევლარ შერება, გულით უნდოდეს ქალია.
- 2.—სულისა და ხორცის გაყრა, სათქმელად საზარელია; მეტადრე ცოლიანისთვის, სულის ამოსვლა ძნელია. საიქიოს ბეწვის ხიდი გვაქვს ძნელი ვასაელებია; აგრე გავა მადლიანი, როგორც ბოგირი ვძელია. ცოლიანი რომ შადგენა, იქვე მოსწყდება წელია. დედ-მამის მეუღლიარეს, ყელზედ ჰკიდია გველია.

მარჯვე შემთხვევა გამოაფხოზლებს, რომლის ნიშნები კიდევ გვინახავს. და ამ გვარი ნიშნები უფრო ხშირიც იქნებოდა თუ უკანასკნელი რეფორმები ხელს არ უშლიდეს...

ბატონ-ყმობის ისტორიული საკითხი დიდი ხანია ვადასული იყო და მხოლოდ ჩვეულების მტარელებმა აგრძობდა ამ უსამართლობას, რომლისაც მოკლეს ხანში ბოლო უნდა მოჰდებოდა!.. ვინ წარმოიდგენს მაშინდელ ჩვენს ყოფას!.. კაბუჯურ ალტაცებასა და გაზვიადებულ იმედებს სამშლივარი აღარა ჰქონდა!.. იმასვე უნდა ჰგრძნობდეს ტყვე საპატიმროში, როდესაც ელოდება წამს ბოროტის აყრისას!.. აჰკრიან ბორკილს, ხელ-ფეხი ეხსნება, თავისუფალია, მაგრამ ისევე ციხეში-კი რჩება ტყვედ, რადგანაც გალაფანი მალალი და გაუვალაია!..

დაღა ჩვენთვისაც სასურველი წამი გაიყრა ბატონ-ყმობა, მაგრამ ისე-კი მაინც ვერა, როგორც ევლოდით და ჩვენს ოცნებასაც ფრთა შეგვეკვცა! ეს ორი წოდება მაინც კიდევ გადამბული და ჩაერთმანეთზედ დროებითის თოკით. ერთი აღმა გაიწევა და მეორე ჩაღმა, სხვა-და-სხვა იყო ამ ორი წოდების სავალი გზა. თოკი ორივეს უჭერდა. ერთსა და იმავე დროს ნაბატონარმაც და ნაყმეცაც ტკივილი იგრძნო. ბრალი უბრალოდ

ამხანაგის მოლაღატეს, ყელშია ჰქენს მორიელი. მოიყენეს მეწისქვილე, პირში სხრია სარეველი: მე რო კასრით პური მოგე, იმას რისთვის მოაკელი? ამის მეტი ევლარა სთქვა: მართალია, გუშინ ექენი.

წამოაყენეს მკედელი, თავში დაუშინეს კვერი: მე რომ რკინა მოგიწონე, წვერი რისთვის წამიჭერი? ამის მეტი ევლარა სთქვა: მართალია, გუშინ ექენი.

ფეიქარი მოიყენეს, დაუშინეს მაქას წვერი: მე რომ ნართი მოგიწონე, წონას რისთვის მოაკელი? ამის მეტი ევლარა სთქვა: მართალია, გუშინ ექენი.

3.—ჩარხი უკუღმა დაბრუნდა, ხალხი მოტყუა ყველა მხარისა. შირები ჩამოეთვალათ, საქმეები იობისა: იობს ჰყავდა შვიდი ეჭა, სამი ქალი, სახე მზისა, ათივ ერთ ღღეს დაეხატენ, ერთი აღარ დარჩა ძირსა. იობ, ქული მოიხადა, მალლა ღმერთსა თაყვანი სცა, „ღმერთო! შენსა ნაბოდებსა ნახევარსა არა ღირსეარ!“

იობს კაცი მოუვიდა, გულნი იწვის შენი ცხერისა; ხარ-კამეჩი სულ გაგიწყდა, ფურ-კამეჩი ნახირისა. იობ ქული მოიხადა, მალლა ღმერთსა თაყვანი სცა; „ღმერთო! შენსა ნაბოდებსა ნახევარსა არა ღირსეარ!“

იობს მატლი დაეხვია, ას-ორასი ნარინჯისა. „ძელი მხარ და რბილი ლოდნე, შენი საზრდა ეგ არისა.“

ერთმანეთს დასდეს და უფრო გამწყვდეს წყალულისი.. ამ ცელილებას თან მოჰყვა ახალი სამსჯავრო რეფორმაც... რასაკერეღია, ეს დიდებულნი კანონები ქვეყნის საკეთილ-ღეოდ იყო შემოტანილი, მაგრამ ზოგი აღგებლობრივის მსაჯულების უმეტრება-გაუფებობით და ზოგიც ქვეყნის შეუფერებლობით დაიხსნა და ის ნამყოფი ევლარ მოიტანა, რომელიც მოსალოდნელი იყო. პირიქით გამარგელის ნაცვლად ძელი მამბნარი უფრო გაავლიანა!..

დაიბრდა, დაიშალა ძველებური წყობილება, აიძვრა ცხოვრება და აირია ხალხი, — ამით ისარგებლეს ქვეყნის-ყლაბიებმა და გამოვიდნენ სარბიელზე, ეს აღნიშნული პატარა ქვემრომი ჯოჯოგები, დღეს გველეშაპებით გაჩნდნენ არტყან ქვეყანას. რამ გადიდა? რამ გააძლიერა? თავდაპირველად იმისთანა შემთხვევამ, რომელსაც უგუნურები ბედს ეძახიან, მაგრამ კანონი და სინილისი-კი სხვა სახელს უწოდებს მძორსა და ლეშას ყვე-ყოჩნები ეხვევიან და ფულიან ჯოჯოგებს ადვოკატები! განსხვავება მხოლოდ ის არის, რომ ყოჩნები თავად იმ ლეშას სჭამენ და ადვოკატები-კი ფულიან ჯოჯოგებს წირთინან, ხელს უმართავენ და გზას ასწავლიან; რომ ქვეყანა სჭამონ და ჰხრან, რადგანაც იმავე დროს ნასუფრალი მათია. მაშინ, როდესაც ს-

4.—სიკვდილმა ჩამოიარა დახედა ობოლი წინაო: სიკვდილო თან წამიყვანე ობლობა მომეწინაო. მიედივარ გლმა მხარშია, შენც პატრონობა გინდო; ცხრა ძმის ქება შემომესმა, იმათი დაშლა მინდოა.

5.—ივანე ნათლის მცემლო! შამიგრევა ქალარა; საცა გაწერომა იქნება, განა დატკობა აღარა?..

მთხარე და მზა. *)

ბნელაში მთვარემ უცრად აკენას სხივები მიჰკინა. რა აკაშაშაშებს? — შემკრთალმა ყმაწვილმა წაიტრუნა. რამ შეგაშინა, პაწაწავ, ხომ არა დაგზმანებია? მთვარის მგავგავრი კაშკაში ფუფალას ნაბანებია!

მთელი დღე ცაზე სრიალით დალაღულ-დაქანტულ მზესა ცისა და ქვეყნის მუღობელმა საღამოს ეს გაუწესა:

„ქარა, რაც დაბლა ქვეყანას მალლით სხივები ჰგინო! აწ დროა, ზღვაში ჩახვიდე. დაწვე და დაძინე!“

ქვეყანაც დალაღულა, ნაშრომი... მოასვენო! ხეალ დილას ადრე ამოდი და ისევე გაათენო!“

სხივებს შეკრებით დაეწევა მზე დასაღვთის მხარესა, კარზე მიადგა უნცროს ძმას და შევედრა მთვარესა:

მართალი სასტიკად სდევნის და სჯის წერილობან ჯოჯოგებს, ამ გავეშაბებულებს-კი ხელი არ ეკიდებათ, რადგან-ნაც მათი მოქმედება გარეგნობით, ფორმალურის მხრით სრულიად კანონიერია.

სანიშნულ მოვიტანთ მაგალითს: ესთქვათ, ერთს გავევლეშაბებულ ჯოჯოთაგანს ჰსურს ეისივე ყოფა ცხოვრება ჩაიგდოს ხელში... შეიძინეს იმის ან ეექილს, ან რამე პირობას; და იმ დროს უჩაიღებს, როცა შეიგულდეს, რომ შინ აღარ არისო, სხვაგან სადმე წასულაო. უწყევას მიუტყვენ სახლის კარებზე და დანიშნენ გარჩევის დღეს. მოპასუხებ არა იცის რა... შედგება დაუსწრებელი განჩინება... ამ შემოტანობილ წესითვე შედის კანონიერ ძალაში... ამ გვარათვე აუწერს მოვალეს მამულს და გინდ ათათასი თუმისი საღირალიც იყოს, მაინც ას მანეთს ზეით არ აფასებს, ამას მიტომ შერებია, რომ კანონით, თუ ას მანეთზე მეტად არის დაფასებული მამული, გაზეთში უნდა გამოცხადდეს და თუ არა—იქვე, სამსჯავროს კარებზე მიაკრავენ განცხადებას აქაც, — რასაკერეღია, გაზეთში გამოცხადებისა ეშინიან. გველაშაშს, რომ შორს მყოფმა მოვალემ არა გაიგოს-რა, რა ამბები ხდება მის თავზე და მიტომ აფასებინებს ას მანეთ ნაკლებ. ამ გვარის ხერხით ვინ მო-

„ჩემო ლამაზო, პირ-ბნდრო, ნაზო, ნარნარო მთვარეო! მე მ-ვალ დასაძინებლად, თუ ძმა ხარ, მომეხმარე!“

ახლა მზეს სძინავს და მთვარე დაჩაჯობს მის მაგივრად... და აი თუ რად კაშკაშებს და სხივებსა ჰყენს ძლიერად.

ღამე ნათელი, ხეალ დილას მთვარე აღარას დაეცხეს, მზეს მიადგება კარებზე... დაუტკუნებს... აღვიძებს:

მამლის ყივილი ვადედა, ჩიტებმა იწყეს ფოქიალი, ცისკრის ღარეკეს... ადექი, გამოახილე მსენც თვალი!“

გამორჩედას მზე, ჰკითხვას: რად დაგკარგია ფერიო?.. რაც-კი მომხდარა წუხელი, მიაბე ყველაფერიო!

მთვარეც უამბობს უფროსს ძმას მთელ ღამის თაგ-დასასაუღლს; თეითონ ცისკართან შედგება, მზეს დაულოცავს გზა და კეალს.

თუ ღამე ტკილი ყოფილა, მშვილობანი და წყნარი. — მზეც მხიარულად ამოვა, პირ-ნათელ, პირ-მომცინარი;

თუ არა... განრისხებული ქვეყანას დაემღურება, მალლა წამოვა პირ-ქუშად, ღრუბლებით შეიბურება.

ცა ატირდება... თან ქარაც ზუზუნით ეტყვის მალალ ბანს და სათამაშოდ ყმაწვილებს მინდარში აჩინ წაიყვანს.

*) „გველი“ № 2, ...

სთელის რამდენი დაღუპულა ჩვენში. მაგრამ, რადგანაც ეს ქირი ფორმალურის მხრით კანონიერია, ხელი არ ეკიდება ქვეყნის ყლაბიებს და შერჩება ხოლმე. სხვებიც ამათ მოქმედებას დიდი გავლენა აქვს ხალხზე... ის დაწმუნდა, რომ კანონი და სამართალი ვერას გააწყობს იმისთან, ვისაც-კი შეძლება და გაიძვრობა ერთმანეთზე გადაუბამს და თითონაც ეჭონება. ამავე მიზეზმა გაამრავლა ჩვენში ცრუ მადვიტრები. ბოლოსა და ბოლოს მეტად გაუჭირდა ჩვენს მხარეს, ევლარ აიტანა, ეს ქვეყნის ყლაბიები უნდა თავიდან მოიშოროს, მაგრამ თავის თავად რომ ნება არა აქვს მათი გასამართლებისა და გასაჯის, იმდენად გამწარებულია, რომ ითხოვს მათ თავიდან მოშორებას. ადრე ჩვენში მისთანა კრება არა ყოფილა, რომ მთავრობისათვის არ ეთხოვოს, ესა-და-ეს აუზაკი და ცული კაცი დაგვიბრუნეთ ციმბირიდანაო, და ახლა, ეს ერთი ხანია-კი მხოლოდ იმას ითხოვს: „ცული კაცები მოგვაშორეთო; ეს კარგი ნიშანი! ღმერთო, შენს მადლს. და ჩვენც ამის მეტი აღარა გვეთქმის-რა იმერლების შესახებ: ზღული წმინდა დაბადე მათთანა, ღმერთო, და სული წრფელი განუბნე გეჰმსა მათსა!“